

Helsinki 17.4.2024

Dnro 79/03/24

Viite: Lausuntopyyntö 2.4.2024

Asia: verkkopalvelun nimi

Jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus -hanke
JOD-hanketoimisto, suunnittelija Emma Hyvärinen

Lausunto jatkuvan oppimisen verkkopalvelun nimestä

Työ- ja elinkeinoministeriöllä sekä opetus- ja kulttuuriministeriöllä on meneillään yhteishanke, jonka nimi on *Jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus*. Hankkeessa valmistuu verkkopalvelu, jonka tavoitteena on tukea työntekijöiden koulutus- ja uravalintoja sekä osaamisen ylläpitoa ja kehittämistä. Lisäksi verkkopalvelun on tarkoitus auttaa parantamaan työvoiman, koulutuksen ja osaamisen kysynnän ja tarjonnan vastaavuutta. Sen kohderyhmänä ovat opiskelijat, työntekijät ja ohjaustyötä tekevät sekä koulutuksenjärjestäjät, työnantajat ja työ- ja opetushallinnon viranomaiset.

Hankkeen työntekijät pyytävät Kotimaisten kielten keskukselta lausuntoa kolmen verkkopalvelulle suunnitellun nimen toimivuudesta: 1. *Osaan.fi – Kompetens.fi*, 2. *Omaosaaminen.fi – Minkompetens.fi* ja 3. *Osaamispolku.fi*, jonka ruotsinkielisiksi vastineiksi esitetään vaihtoehdot *Kompetenskompassen.fi*, *Kompetensportalen.fi* tai *Kompetens.fi*

Suositus

Kotimaisten kielten keskuksen näkemyksen mukaan esitetyt nimivaihtoehdot ovat toimivuudeltaan tyydyttäviä. Niihin liittyy kuitenkin sellaisia ymmärrettävyyden ja käytettävyyden ongelmia, joiden takia emme suositaisi ensisijaisesti mitään niistä verkkopalvelun nimeksi. Esimerkiksi sanat *osaaminen* ja *kompetens* ovat merkitykseltään kovin laajoja ja liittyvät muihinkin asioihin kuin koulutukseen ja työelämään.

Lausuntopyynnössä esitettyjen ehdotusten sijaan suositamme palvelulle helppokäyttöisempää ja sen sisältöä täsmällisemmin kuvaavaa nimeä. Tällainen olisi esimerkiksi nimi *Työura-apuri – Karriärhjälpen*.

Perustelemme suositusta seuraavasti:

Julkishallinnon nimistä tulisi muodostaa hallintolain 9. pykälän mukaan mahdollisimman asiallisia, selkeitä ja ymmärrettäviä. Toimivat julkishallinnon organisaatioiden ja palvelujen nimet kuvaavat kohdettaan ja kertovat olennaista tietoa siitä. Verkkopalvelun on nimen perusteella erotuttava muista julkishallinnon verkkopalveluista sekä mahdollisuuksien mukaan myös kaupallisista toimijoista. Kohdettaan kuvaavat nimet selkeyttävät ja tehostavat viestintää ja lisäävät luottamusta julkishallintoon.

Kaikissa julkishallinnon palveluiden nimissä on hyvä käyttää jälkiosaa, josta näkee, millaiseen kohteeseen nimi viittaa. Nimen perusteella on siis hyvä pystyä päättämään, onko kyse esimerkiksi sairaalasta, oppilaitoksesta, puhelinpalvelusta vai verkkopalvelusta. Käytännössä tämä tarkoittaa, että verkkopalvelun nimessä on yleensä hyvä olla sana (*verkko*)*palvelu*, ruotsiksi (*webb*)*tjänst*.

Sanan *verkkopalvelu* – *webbtjänst* käyttö voi kuitenkin johtaa pitkiin nimiin, joista tulee helposti tarve käyttää lyhennettä. Lyhenteet eivät ole ymmärrettäviä, ennen kuin niiden merkityksen erikseen opettelee. Sana *palvelu* (*tjänst*) on puolestaan merkitykseltään laaja, eikä viittaa yksiselitteisesti juuri verkkopalveluun. Siksi verkkopalvelujen nimissä on mahdollista käyttää myös sellaista vertauskuvallista jälkiosaa, joka yhdistyy riittävän selvästi palvelun sisältöön ja on suomeksi helposti taivutettavissa. Esimerkiksi suomenkielisessä nimessä *Työmarkkinatori* on käytetty vertauskuvallista jälkiosaa *tori*. Se kuvastaa, että kyseessä on verkkosivusto, jossa on tarjolla erilaisia työpaikkoja kuten torilla on tarjolla erilaisia tuotteita. Vertauskuvallisia jälkiosia kannattaa kuitenkin käyttää varoen. Väärinkäsityksiä voi syntyä, jos sana on mahdollista tulkita nimessä vertauskuvallisen merkityksen sijaan kirjaimellisesti.

Lausuntopyynnössä esitetyt nimiehdotukset täyttävät asiallisuuden vaatimuksen, mutta selkeyden ja ymmärrettävyyden näkökulmasta niihin liittyy joitakin puutteita. Erittelemme seuraavaksi näitä ongelmakohtia.

Verkkotunnuksen loppuosa *.fi* osana verkkopalvelun nimeä

Lausuntopyynnön nimiehdotuksista *Osaan.fi* – *Kompetens.fi* ja *Omaosaaminen.fi* – *Minkompetens.fi* puuttuu sana, joka viittaisi joko suoraan tai vertauskuvallisesti verkkopalveluun. Sen sijaan niissä käytetään verkkotunnuksen maakoodia *.fi*, joka yhdistyy kielitajussa verkkosivustoon.

Näitä nimiä käytettäessä olisi ymmärrettävyyden takia mainittava aina myös pääte *.fi*, koska esimerkiksi pelkkä sana *Osaan* olisi verkkopalvelun suomenkielisenä nimenä hahmottamisen ja taivuttamisen kannalta omituinen ja hankala. Tätä havainnollistavat alla olevat esimerkkivirkkeet, joista ensimmäisessä *Osaan* on vaikea hahmottaa palvelun nimeksi. Jälkimmäinen virke avautuu lukijalle paremmin:

Osaanissa voit etsiä tietoa jatkokoulutusmahdollisuuksista.

Osaan.fissä voit etsiä tietoa jatkokoulutusmahdollisuuksista.

Toinen vaihtoehto olisi lisätä tekstissä ja puheessa nimen perään selventävä (*verkko*)*palvelu*-sana: *Osaan-(verkko)palvelussa* ~ *Osaan.fi-(verkko)palvelussa*. Suomenkielistä nimeä *Osaamispolku.fi* olisi sen sijaan mahdollista käyttää myös ilman verkkotunnuksen päätettä tai (*verkko*)*palvelu*-sanaa, kuten virkkeessä *Osaamispolussa voit etsiä tietoa jatkokoulutusmahdollisuuksista*.

Suosittamme verkkopalvelujen nimiksi käytettävyyden takia mieluummin muunlaisia nimiä kuin verkkotunnuksia sellaisenaan. Pääte *.fi* voi olla vaikea hahmottaa puhe- ja tekstiyhteydessä. Lisäksi päätteen sisältävät nimet aiheuttavat usein oikeinkirjoituspulmia. Verkkotunnus kirjoitetaan pienellä alkukirjaimella *osaan.fi*, mutta palvelun nimi on kuitenkin hyvä kirjoittaa isolla alkukirjaimella *Osaan.fi*. Yleiskielessä sekä *oma osaaminen* että *min kompetens* kirjoitetaan sanaliitoiksi, mutta kun

palvelun nimen lopussa on verkkotunnuksen pääte *.fi*, kirjoitetaan nimenosat verkkotunnusten tavoin yhteen ilman sanavälejä: *Omaosaaminen.fi* ja *Minkompetens.fi*. Tämä voi hämärtää käsitystä oikeinkirjoituksesta. Lisäksi päätettä voidaan taivuttaa suomen kielessä oikeinkirjoitussuosituksen mukaan kahdella eri tapaa (*Omaosaaminen.fissä* ~ *Omaosaaminen.fi:ssä*), joten käytössä nähtäisiin todennäköisesti erilaisia taivutustapoja.

Nimiehdotusten arviointi

Vaikka nimiehdotus *Osaan.fi – Kompetens.fi* on lyhyt, se ei ole kovin helppokäyttöinen. Lisäksi se on merkitykseltään varsin laaja palvelun sisältöön nähden. *Osaaminen* (vastaavasti *kompetens*) liittyy elämässä vahvasti muihinkin asioihin kuin koulutukseen ja työhön, esimerkiksi moniin harrastuksiin. Nimi välittää siis melko niukasti tietoa siitä, mihin asiakas kyseistä verkkopalvelua voi hyödyntää. Lisäksi yksikön ensimmäisessä persoonassa taivutettu verbi on julkishallinnon verkkopalvelun nimenä poikkeuksellinen, mikä voi aiheuttaa hahmottamisongelmia erityisesti selkokielen tarvitsijoille.

Edellä mainittu *osaaminen*-sanon merkityksen epämääräisyys koskee myös nimiehdotusta *Omaosaaminen.fi – Minkompetens.fi*. Lisäksi *Oma*-alkuisia nimiä (ruotsiksi *Min*-alku) käytetään jo vakiintuneesti erilaisten verkkopalvelujen rekisteröitymistä ja kirjautumista vaativista osioista. Esimerkiksi Opintopolku-palvelussa koulutuksen hakija voi kirjautua osioon *Oma Opintopolku (Min Studieinfo)*, jossa hän voi muun muassa muokata hakemustaan tai vastaanottaa opiskelupaikan. Nimen *Omaosaaminen.fi* perusteella voi siis helposti saada käsityksen verkkosivuston osasta tai muusta kirjautumista edellyttävästä verkkopalvelusta, ei niinkään kaikille avoimesta laajasta sivustosta.

Osaamispolku.fi on suomenkielisistä ehdotuksista helpoin käyttää puheessa ja tekstissä. Jos tähän nimeen päädytään, suositamme, että sitä käytetään ilman verkkotunnuksen maakoodia *.fi*. Esimerkiksi *Lisätietoa voit lukea Osaamispolusta ~ Lisätietoa voit lukea Osaamispolku-palvelusta*. Kannattaa kuitenkin pohtia, onko siitä etua vai haittaa, että nimi *Osaamispolku* sisältää vertailevan perusosan *polku*, joka on myös niin ikään kouluttautumista käsittelevän verkkopalvelun nimessä *Opintopolku*. Voivatko asiakkaat esimerkiksi sekoittaa palvelut keskenään liian samankaltaisten nimien perusteella?

Nimi *Osaamispolku.fi* ei ole paras vaihtoehto siksikään, että sille on hyvin vaikea keksiä toimivaa ruotsinkielistä vastinetta. Emme suosita, että nimen *Osaamispolku* ruotsinkielisenä vastineena käytetään mitään nimiehdotuksista *Kompetenskompassen.fi*, *Kompetensportalen.fi* tai *Kompetens.fi*. Näistä nimivaihtoehdoista *Kompetens.fi* eroaa jo rakenteeltaan hyvin paljon nimestä *Osaamispolku.fi*, jolloin kielivastineet ovat vaikeasti toisiinsa yhdistettävissä. Vaikka suomen- ja ruotsinkielisen nimen jälkiosien ei aina ole välttämätöntä olla toistensa suoria käännöksiä, sama yhdistettävyyden ongelma koskee myös nimiparia *Osaamispolku.fi* ja *Kompetensportalen.fi*. *Polku* symboloi yksilön koulutus- ja työuran kehittymistä, kun taas *portaali – portal* tarkoittaa verkkosivuston pääsivua, joka tarjoaa käyttäjälle pääsyn sen omiin ja muihin palveluihin. Herää kysymys, onko tuleva verkkopalvelu portaali eli tulevatko linkit muihin palveluihin olemaan verkkopalvelussa keskeisessä roolissa.

Myös nimiehdotuksen *Kompetenskompassen.fi* vertauskuvallinen perusosa *kompass* 'kompassi' tuntuu olevan merkitykseltään kaukana *polku*-sanasta. Lisäksi on hyvä huomioida, että Jatkuvan

oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus ylläpitää verkkopalvelua *Osaamistarvekompassi*. Sen ruotsinkielisestä nimestä ei ole meillä Kotimaisten kielten keskuksessa varmuutta, sillä julkaistu beta-versio on vain suomeksi. Ruotsinkielinen nimiehdotus *Kompetenskompassen* saattaisi yhdistyä *Osaamispolun* sijaan virheellisesti nimeen *Osaamistarvekompassi*.

Kotimaisten kielten keskuksen nimiehdotus

Kouluttautuminen ja osaamisen kehittäminen ovat olennainen osa kunkin yksilön työuraa. Hankkeen kuvauksen perusteella sen päätavoite onkin ”- - rakentaa digitaaliset palvelut tukemaan yksilöiden koulutus- ja uravalintoja, osaamisen ylläpitoa ja kehittämistä koko työuran ja elämän ajan - -”. Myös ohjaajille palvelun on tarkoitus tarjota apua erityisesti yksilön urasuunnittelun tukemiseen. Näin ollen sana *työura*, ruotsiksi *karriär*, kuvaisi mielestämme parhaiten palvelun ydinsisältöä. Kun kyse on laajasta palvelukokonaisuudesta, kaikkea sisältöä ei ole mahdollista ottaa mukaan nimeen.

Verkkopalvelun nimen loppuosaksi suositamme yleensä ensisijaisesti sanoja *verkkopalvelu* – *webbtjänst* tai *palvelu* – *tjänst*. Suomenkielinen *Työuraverkkopalvelu* olisi kuitenkin kahdesta yhdyssanasta koostuvana ilmauksena pitkäkö, kun taas ruotsinkielinen *Karriärwebbtjänsten* olisi nimenä kankea. Sanoja *työurapalvelu* ja *karriärtjänst* käytetään puolestaan jo jonkin verran julkishallinnossa palveluita yleisellä tasolla kuvaavina ilmauksina, joten nekään eivät ole parhaita vaihtoehtoja valtakunnallisen verkkopalvelun nimeksi.

Jälkiosien *verkkopalvelu* ja *palvelu* sijaan voidaan kuitenkin harkita myös vertauskuvallista jälkiosaa, joka yhdistyy ohjaamiseen ja apuun. Tällainen voisi olla esimerkiksi jälkiosa *apuri* – *hjälp* ja nimi *Työura-apuri* – *Karriärhjälp*. Tämä nimiehdotus on Liikenne- ja viestintäviraston verkkotunnushaun mukaan vapaa verkkotunnukseksi.

Verkkopalvelun verkko-osoitteesta

Kielilain mukaan valtionhallinnon nimet on muodostettava sekä suomeksi että ruotsiksi. Vaikka kielilaki ei koske verkkotunnuksia, on hyvä muistaa, että viranomainen voi aina antaa parempaa palvelua kuin laki edellyttää. Ymmärrettävyyden ja saavutettavuuden takia ruotsinkielisen verkkotunnuksen on hyvä näkyä ruotsinkielisen etusivun osoitteena eikä toimia pelkästään niin sanottuna piiloverkkotunnusena. Jos tämä vain on teknisesti mahdollista, suositamme, että ruotsinkielisen etusivun osoitteena näkyy myös internetin osoitepalkissa esimerkiksi *karriärhjälp.fi* eikä *työura-apuri.fi/sv*.

Ulla Onkamo
suomen kielen nimistönhuoltaja

Maria Vidberg
ruotsin kielen nimistönhuoltaja

Salli Kankaanpää
kielenhuolto-osaston johtaja

Charlotta af Hållström-Reijonen
ruotsin kielen osaston johtaja